

กลุ่มผลประโยชน์

กลุ่มผลประโยชน์นี้เป็นสิ่งสำคัญที่สุดอย่างหนึ่งสำหรับการปกครองระบอบประชาธิปไตย เพราะกลุ่มผลประโยชน์คือไคว์ทำหน้าที่เป็นตัวเชื่อมระหว่างสถาบันประชาชนกับสถาบันของรัฐบาล และตัวประสานกับพรรคการเมืองและสถาบันทางการเมืองอื่น ๆ ในสังคม

ความสำเร็จในการปกครองระบอบประชาธิปไตยส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับกลุ่มผลประโยชน์ที่สามารถแสดงบทบาททั้งในฐานะผู้เชื่อมและผู้ประสานได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์

กลุ่มผลประโยชน์แม้จะเป็นเพียงสถาบันทางการเมืองขนาดเล็กเมื่อเปรียบเทียบกับสถาบันอื่น แต่เพราะว่าบทบาทและหน้าที่สำคัญจึงมีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าสถาบันทางการเมืองอื่น ๆ ในสังคม

ในการศึกษาพฤติกรรมการเมืองและกระบวนการทางการเมืองซึ่งเป็นการศึกษาทางพฤติกรรมศาสตร์ ความรู้เกี่ยวกับ "กลุ่ม" จะทำให้ทราบถึงอิทธิพลและบทบาทที่กลุ่มมีต่อพฤติกรรมทางการเมือง (ในที่นี้ คือ การมีส่วนร่วมทางการเมือง กลุ่มจึงมีลักษณะเป็นสภาพแวดล้อมและมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเมืองของบุคคลและ "กลุ่ม" อาจนำมาเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองได้)

๑ แสง รัตนมงคลมาศ, "กลุ่มอิทธิพล กำเนิด บทบาท ผู้สร้าง และทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลง," ชัยอนันต์ สมุทวณิช เศรษฐพร คุศิริพิทักษ์ แสง รัตนมงคลมาศ, สัทธิการเมือง (พระนคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๑๔), หน้า ๒๑๐.

๒ เรื่องเดียวกัน.

ความหมายของกลุ่ม

ก่อนที่จะทำความเข้าใจในเรื่อง "กลุ่มผลประโยชน์" (interest group) ควรทราบถึงคำว่ากลุ่ม (group) เสียก่อน เพื่อเป็นแนวทางที่จะเข้าใจคำว่ากระบวนการกลุ่มต่อไป

โดยทั่วไป "กลุ่ม" หมายถึง คนตั้งแต่สองคนขึ้นไปติดต่อสัมพันธ์กัน จึงเห็นได้ว่ากลุ่มเกิดขึ้นมาพร้อมกับความเป็นมนุษย์เริ่มจากกลุ่มของครอบครัว กลุ่มวงศาคณาญาติจากนั้นก็มาเป็นกลุ่มเพื่อนฝูงในวัยเริ่มเรียนและพอเป็นผู้ใหญ่ก็จะเป็นสมาชิกของกลุ่มอาชีพที่ตนทำงานเป็นต้น

อย่างไรก็ตาม เพื่อความกระจ่างและเข้าใจถึงคำว่ากลุ่มมากยิ่งขึ้น จะขอนำคำนิยามของยูริชในเรื่องนี้ไปกล่าวอ้างไว้ ดังนี้

ฮูเบิร์ต บอนเนอร์ (Hubert Bonner) อธิบายว่า "กลุ่ม" หมายถึง บุคคลจำนวนหนึ่งที่มีสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ การเกี่ยวของสัมพันธ์กันนี้เป็นกระบวนการที่ทำให้กลุ่มแตกต่างไปจากการรวมตัวกันในรูปอื่น ๆ

มาร์วิน อี. ชอว์ (Marvin E. Shaw)^๒ เห็นว่า ส่วนใหญ่แล้วการวิเคราะห์เรื่อง "กลุ่ม" มุ่งให้ความสำคัญต่อพื้นเพและประวัติความเป็นมาของสมาชิกของกลุ่ม เขาเชื่อว่า "กลุ่ม" จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อสมาชิกมีแรงจูงใจและทราบถึงประโยชน์ที่จะได้รับจากการรวมตัวกันและแสดงพฤติกรรมของกลุ่มรวมกัน

^๑Hubert Bonner, Group Dynamics : Principle and Applications (New York : The Ronald Press Company, 1959).

^๒Marvin E. Shaw, Group Dynamics (New Delhi : Tata McGraw-Hill Publishing Company Ltd., 1976), p.11.

จากคำนิยามข้างต้นอาจสรุปลักษณะสำคัญของกลุ่มได้ ๓ ประการ คือ

๑. กลุ่มจะต้องมีคนอย่างน้อยที่สุด ๒ คน มารวมกัน
๒. กลุ่มจะต้องมีการเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน
๓. กลุ่มจะต้องมีแรงจูงใจที่ทำให้คนเข้ามารวมตัวกัน

ทฤษฎีการรวมกลุ่ม

อาศัยเพียงแต่คำนิยามของกลุ่มแต่อย่างเดียวกองจะไม่ก่อให้เกิดอะไรเท่าไรนัก ในเรื่อง "กลุ่ม" ด้วยเหตุนี้เพื่อความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นในเรื่อง "กลุ่ม" จะได้นำทฤษฎีการรวมกลุ่มของนักวิชาการที่ให้ความสนใจในเรื่องนี้มากกล่าวถึงต่อไป อาทิเช่น

ดอร์วิน คาร์ทไรท์ และ อัลวิน เซนเคอร์ (Dorwin Cartwright and Alwin Zender)^๑ คือว่า กลุ่มหมายถึงการที่มนุษย์มีความสัมพันธ์กันโดยการรวมตัวเป็นองค์กรเพื่อตอบสนองความต้องการพื้นฐานของแต่ละบุคคล ด้วยเหตุนี้กลุ่มจึงเป็นเครื่องมือเพื่อตอบสนองความต้องการพื้นฐานของปัจเจกชน^๒

อาร์เธอร์ ฟิชเชอร์ เบนท์ลีย์ (Arthur Fisher Bentley)^๓ เห็นว่ากลุ่มเกิดขึ้นจากการคำนึงถึงผลประโยชน์ทั้งสิ้น^๒

^๑ Dorwin Cart-Wright and Alwin Zender, (eds.), Group Dynamics (Illinois : Row, Peterson Company, 1953), p.20.

^๒ Arthur Fisher Bentley, The Process of Government : A Study of Social Pressure (Illinois : The Principle Press of Illinois, Inc, 1949), pp. 200 - 222.

เดวิด บี. ทรูแมน (David B. Truman) มองว่ากิจกรรมของกลุ่มก็คือ
 ผลประโยชน์ในกลุ่มนั่นเอง^๑ เอส อี. ไฟเนอร์ (S. E. Finer) เชื่อว่า
 "...ถ้ากลุ่มให้ความสำคัญต่อผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ ก็เรียกว่ากลุ่มผลประโยชน์ทาง
 เศรษฐกิจ..."^๒ ส่วน มอริส ดูเวเจอร์ (Maurice Duverger) มองไกลไปกว่านั้น
 ว่า "ถ้ากลุ่มต้องการผลประโยชน์นอกเหนือจากเศรษฐกิจก็คือต้องการมีอิทธิพลเหนือนโยบาย
 สาธารณะและการเมืองด้วยก็เรียกกันว่ากลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองหรือกลุ่มอิทธิพล"^๓

^๑David B. Truman, The Governmental Process (New York : Alfred
 A. Knopf, Inc., 1955), p. 37.

^๒S.E. Finer, "Interest Groups and the Political Progress in
 Great Britain," in Interest Groups on Four Continents, ed. H. W. Ehrmann
 (Pittsburgh : University of Pittsburgh Press, 1958), p. 237.

^๓Maurice Duverger, Political Parties (New York : Wiley, 1963).

โรเบิร์ต เอช. ซาลิสเบอรี (Robert H. Salisbury)^๑ นักวิชาการผู้สนใจ
ทฤษฎีการแลกเปลี่ยนของกลุ่ม^๒ โดยเฉพาะกลุ่มผลประโยชน์ดังกล่าวเห็นว่า กลุ่มเกิดจาก
ความสอดคล้องกันทางผลประโยชน์ระหว่างผู้ซึ่งเห็นจกตั้งกลุ่มก็เป็นผู้เป็นสมาชิกของกลุ่ม
ผลประโยชน์ซึ่งต่างคนต่างได้รับจากกลุ่มอาจจะเป็นด้านวัตถุ ความร่วมมือ หรือ
ความอุดมการณ์เพื่อจุดมุ่งหมายบางอย่าง สรุปแล้วก็หมายถึงการที่ทุกฝ่ายได้กำไรจากการ
เช่ากลุ่ม^๓

^๑ Robert H. Salisbury, "An Exchange Theory of Interest Group.
"Midwest," Journal of Political Science 13 (February, 1969).

^๒ ทฤษฎีการแลกเปลี่ยนนี้มีผู้เชี่ยวชาญนอกเหนือจากซาลิสเบอรีอีกมาก
รายละเอียดโปรดดูได้ใน Peter Blau, Exchange and Power in Social Life
(New York : Wiley, 1964) ; George Homans, Social Behavior : Its Elementary
Forms (New York:Harcourt, Brace and World, 1961); and Mancur Olsen, Jr.,
The Logic of Collective Action (Cambridge:Haward University Press,
1965). สำหรับทฤษฎีการแลกเปลี่ยนของซาลิสเบอรีนั้น อาศัยรากฐานจากทฤษฎี
การแลกเปลี่ยนทั้งหมดเข้ารวมกัน คือ ทฤษฎีทางการเพิ่มขยายและทฤษฎีดุลยภาพ
(Theory of Proliferation and Equilibrium) โดยอธิบายไว้ว่า
กลุ่มเป็นผลมาจากความแตกต่างของสังคมซึ่งเป็นกระบวนการที่เชื่อมโยงกัน การ
เปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีจะทำให้หน้าที่พลเมืองมีลักษณะเฉพาะเจาะจงยิ่งขึ้นและมี
บทบาทเฉพาะทางสังคม ความแตกต่างกันผลประโยชน์หน้าที่และบทบาททางสังคม
จึงทำให้สังคมมีจุดมุ่งหมายต่างกันในตัวองเดียวกันทางการเมืองก็เช่นกัน

^๓ Robert H. Salisbury, "An Exchange Theory of Interest Groups
"Midwest," Journal of Political Science 13 (February, 1969) : 2-5.

มาร์วิน อี. ชอว์ ที.แอล. แองเจ็ต และ หลุยส์ สเนลโกรฟ (Marvin E. Shaw, T.L. Engle and Louis Snellgrove) * ทางลงความเห็นของสาเหตุ-
การเข้าร่วมกลุ่มว่า "มาจากความพอใจในการเข้าร่วมตัวเป็นประการแรก สำหรับ
ประการต่อมาคือความสนใจในจุดมุ่งหมายหรือนโยบายของกลุ่ม ตลอดจนต้องการความ
มั่นคงและปลอดภัยและ เสริมสถานะของตนเองหรือจุดประสงค์ในทางธุรกิจและในทางสังคม"
ทุกทฤษฎีที่กล่าวมาทั้งหมดต่างแสดงให้เห็นถึงการมองแต่ละแง่มุมในสาเหตุของการเกิดกลุ่ม
ที่แตกต่างกันไป อย่างไรก็ตาม ทฤษฎีของการรวมกลุ่มต่าง ๆ เหล่านี้ ก็อาจสรุปรวม
ทั้งหมดได้ว่า "กลุ่ม" เกิดจากความสัมพันธ์หรือความเกี่ยวพันระหว่างกันของบุคคลที่มารวม
ตัวกันโดยมีแรงจูงใจและผลประโยชน์ร่วมกัน

การแบ่งกลุ่ม

นักรัฐศาสตร์ เชื่อว่ามนุษย์เป็นสัตว์การเมืองมีสัญชาตญาณในการรวมกลุ่มอยู่เสมอ
มนุษย์จึงไม่อาจสามารถที่จะอยู่ลำพังคนเดียวได้ จำเป็นต้องคบหาสมาคมพึ่งพาอาศัย
ซึ่งกันและกันจึงทำให้เกิดสังคมของมนุษย์ขึ้นมากมาย นับแต่ครอบครัว หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ
จนถึงประเทศชาติและโลก และยิ่งใคร่รวมตัวกันในรูปขององค์การระหว่างประเทศ
จึงเห็นได้ว่า การอยู่รวมกันเป็นกลุ่มเป็นลักษณะของมนุษยชาติ

หากเราพิจารณาความมนุษย์ในสังคมแต่ละบุคคลให้ถี่ถ้วนแล้วจะเห็นว่า บุคคลหนึ่งจะมี
กลุ่มต่าง ๆ ที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิกทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ หลายกลุ่มนอกจาก
ครอบครัวและโรงเรียนบุคคลยังเป็นสมาชิกของกลุ่มต่าง ๆ อีกมากมายในเวลาเดียวกัน
เช่น กลุ่มเพื่อนฝูง ซึ่งมารวมกันเพื่อความสนุกสนาน เพื่อการพบปะสังสรรค์บันเทิง
หรือทำกิจกรรมใด ๆ ที่มีประโยชน์ร่วมกัน บุคคลจะต้องเป็นสมาชิกของกลุ่มต่าง ๆ เหล่านี้

* Marvin E. Shaw, Group Dynamics, T.L. Engle and Louis
Snellgrove, Psychology Its Principles and Applications (New York:
Harcourt Brace Javanovich, Inc., 1974.)

กลุ่มเป็นทางการ หมายความว่า การที่บุคคลตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไปมารวมกันโดยมีวัตถุประสงค์ในการรวมกลุ่มซึ่ง เป็นประโยชน์ร่วมกันของสมาชิกและมีกฎหมายของบ้านเมืองรับรองไว้เช่น สมาคม สโมสร บริษัท ห้างหุ้นส่วน ฯลฯ เป็นต้น ส่วนใหญ่กลุ่มของบุคคล ซึ่งเป็นทางการมักจะมีฐานะตามกฎหมายเป็นนิติบุคคล คือ สามารถดำเนินการฟ้องร้องคดี หรือจัดการตามกฎหมายได้

กลุ่มไม่เป็นทางการ หมายถึง การที่บุคคลตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไปมารวมกันโดยมีผลประโยชน์ร่วมกันของสมาชิก แต่มักจะเป็นผลประโยชน์เฉพาะหน้าหรือชั่วคราว นอกจากนั้น ยังไม่มีกฎหมายรับรองและไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคล กลุ่มไม่เป็นทางการ ได้แก่ กลุ่มเพื่อนฝูง กลุ่มบันเทิง กลุ่มกีฬา เป็นต้น กลุ่มต่าง ๆ เหล่านี้มักจะเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา และเป็นปกติประจำวัน กล่าวคือ บุคคลแต่ละคนจะต้องเป็นสมาชิกในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง หรืออาจเป็นสมาชิกแทบทุกกลุ่มด้วยก็ได้

อย่างไรก็ตาม สรุปได้ว่า "กลุ่ม" ย่อมมีองค์ประกอบดังนี้ ๑

๑. กิจกรรมนี้อาจมีลักษณะ เป็นงานที่แต่ละบุคคลร่วมกันคิดและจัดทำขึ้น
๒. บุคคลที่ร่วมทำกิจกรรมนั้นจะมีการสื่อสารแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน
๓. มีเป้าหมายรวมคือมีจุดประสงค์ร่วมกัน
๔. การวางแผนปทัสถาน คือ บุคคลในกลุ่มจะต้องเห็นพ้องต้องกันทั้งด้านความรู้ดี และการกระทำ ปทัสถานอาจจะเริ่มพัฒนามาจากการโต้ตอบซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิก
๕. บทบาทและสถานภาพของสมาชิกในกลุ่มจะต้องมีแบบแผนกำหนดไว้
๖. มีความผูกพันต่อกันในการกระทำและความคิดเห็นต่าง ๆ

^๑Ronald L. Applebaum and Others, Fundamental Concepts in Human Communication (New York : A Department of Harper Row. Publishers, Inc., 1973) pp. 61 - 62.

ข้อสังเกตจากการศึกษากลุ่มข้างต้น คือ แมวากลุ่มบุคคลนั้นอาจมีวัตถุประสงค์ที่ทางการเมืองหรือทางเศรษฐกิจ หรือทางสังคมอย่างใดอย่างหนึ่ง แต่อาจเป็นกลุ่มบุคคลที่มีวัตถุประสงค์ทั้งสามประการพร้อมกันไปด้วยกันได้ นอกจากนี้กลุ่มบุคคลแมจะมีวัตถุประสงค์แบบใดทั้งในทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม หรือพร้อมกันไปทั้งวัตถุประสงค์สามประการนี้ ก็ล้วนแต่มีเรื่องของผลประโยชน์เข้ามาเกี่ยวข้องทั้งสิ้น

พฤติกรรมของกลุ่ม

ในการดำเนินงานของกลุ่มเพื่อกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์นั้น สิ่งหนึ่งที่เรารู้ได้ เราสามารถวิเคราะห์การทำงานของกลุ่มนั้นว่า สำเร็จตามวัตถุประสงค์หรือไม่ก็คือการศึกษาเปรียบเทียบกระบวนการนำเข้า (input) และกระบวนการนำออก (output) ซึ่งเป็นผลงานของกลุ่ม

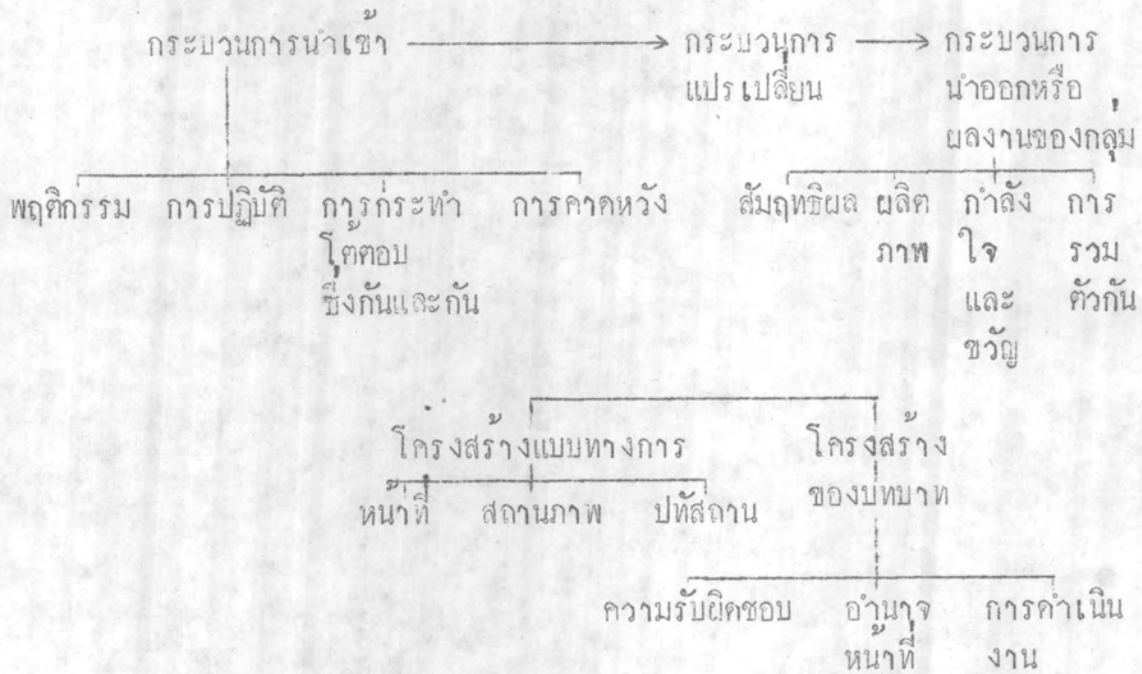
การศึกษามหาชนของกลุ่มในฐานะที่เป็นกระบวนการนำเข้าและนำออกนี้ทำให้อธิบายพฤติกรรมของกลุ่มได้หลายแง่มุมขึ้นโดยการศึกษาความสัมพันธ์ของกลุ่มและการโต้ตอบซึ่งกันและกันระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ซึ่งประกอบเข้าทำให้เกิดกลุ่มขึ้นมาดังปรากฏในแผนภาพที่ ๒

จากแผนภูมินี้จะเห็นได้ว่ากระบวนการนำเข้าที่ประกอบด้วยพฤติกรรม การกระทำโต้ตอบซึ่งกันและกัน ตลอดจนความคาดหวังจะผ่านกระบวนการแปรเปลี่ยนซึ่งได้แก่โครงสร้างแบบที่เรียกว่าเป็นทางการ เช่น หน้าที่ สถานภาพ และปทัสถาน กับโครงสร้างของบทบาท อาทิเช่น ความรับผิดชอบ อำนาจหน้าที่และการดำเนินงาน เป็นต้น หลังจากนั้นจะได้กระบวนการนำออกหรือผลงานของกลุ่มในลักษณะต่าง ๆ กันเช่น เรื่องสัมฤทธิ์ผลทางการผลิตในการสร้างขวัญและกำลังใจของกลุ่ม ตลอดจนการรวมตัวกันของสมาชิกในกลุ่ม

จากผลปฏิบัติการของกระบวนการนำเข้าและนำออกนี้ ย่อมจะนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์พฤติกรรมของกลุ่มได้ในหลายแง่มุม เช่น การจับดาคับความสำคัญ

แผนภาพที่ ๖

พฤติกรรมของกลุ่มในลักษณะกระบวนการนำเข้า-นำออก

ของการตอบสนองของกลุ่มซึ่งนำไปสู่การปฏิบัติงานของกลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพ และการแก้ไข การปฏิบัติงานของกลุ่มกรณีการตอบสนองของกลุ่มประสบอุปสรรคขึ้น

คัดแปลงจาก สมปราชญ์ จอมเทศ, การบริหารและการจัดการ (พระนคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๑๒), หน้า ๒๗.

๒ สุรัตน์ เมธิกุล, "การสื่อสารระหว่างคนกลุ่มเล็ก" วารสารศาสตร์ ๒๕ ที่ระลึก ในงานฉลอง ๒๕ ปี คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (กรุงเทพมหานคร : เจริญวิทยการพิมพ์, ๒๕๒๖), หน้า ๗๓.

ความหมายของผลประโยชน์

เมื่อใดที่ทำความเข้าใจเรื่อง "กลุ่ม" มาพอสมควรแล้ว ต่อไปนี้จะได้นำเรื่องของผลประโยชน์มาให้ศึกษากันบ้างเพื่อเพิ่มเข้าใจยิ่งขึ้น เมื่อถึงการศึกษาเรื่องของ "กลุ่มผลประโยชน์" ต่อไป

การเมืองกับผลประโยชน์นั้นถือได้ว่าเป็นสิ่งที่เกี่ยวพันกันอย่างใกล้ชิด เพราะโดยธรรมชาติของบุคคลแล้วมักจะสนใจในสิ่งที่ตนจะได้รับตอบแทนมากกว่าการเสียสละ นอกจากนี้ยังเชื่อกันว่าการเมืองเป็นกิจกรรมที่มนุษย์กระทำเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ตอบแทน ทั้งที่เป็นส่วนบุคคลหรือกลุ่ม

ในการศึกษาเรื่องการเมืองนั้น ความคิดเกี่ยวกับผลประโยชน์มีบทบาทสำคัญยิ่ง อาจจะใช้คำว่า เป็นหัวใจสำคัญของการเมืองก็ไม่ผิด ความสำคัญของผลประโยชน์ที่มีต่อการเมืองนี้มีมาตั้งแต่ศตวรรษที่ ๑๖ ซึ่งพิจารณาได้จากคำว่า "ผลประโยชน์" ซึ่งมีใช้กันมาตั้งแต่สมัยนั้น

คำว่า ผลประโยชน์ (interest) นี้มาจากคำว่า "interesse." ในภาษาละตินซึ่งแปลว่า "อยู่ระหว่างกลาง" ซึ่งตามธรรมชาติแล้วสิ่งที่อยู่ระหว่างกลางนั้นสำคัญมากเพราะเป็นจุดที่สำคัญที่สุด เช่น เมล็ดข้าวสาลีก็อยู่ตรงกลางระหว่างเปลือกที่ห่อหุ้มอยู่ หรือเนื้อสัตว์ที่มนุษย์บริโภคก็อยู่ตรงกลางระหว่างกระดูกกับหนัง

ต่อมาความหมายของคำว่าผลประโยชน์ก็ได้ถูกเปลี่ยนไปตามวิวัฒนาการของโลก ในเชิงความหมายของประโยชน์ตอบแทนของบุคคล คือ ภาวะการณ์ใด ๆ ที่บุคคลสามารถจะแสวงหาประโยชน์ได้นั้นคือ หมายถึงสิ่งที่เรียกว่า "ผลประโยชน์" แม้ในทางการเมืองก็อาศัยเชิงความหมายเดียวกันโดยทั่วไป คือ ความสามารถที่จะได้มาหรือความคาดหวังที่ตนจะได้รับสิ่งตอบแทน

ขอเขียนส่วนนี้ทั้งหมดนำมาจาก จรูญ สุภาพ, ระบบการเมืองเปรียบเทียบ (ประชาธิปไตย : เด็จการ) และหลักวิเคราะห์การเมืองแผนใหม่ (พระนคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๑๔), หน้า ๑๔๕-๑๔๖.

อย่างไรก็ตาม ความหมายของคำว่าผลประโยชน์ในทางการเมืองนี้ อาจจะแยกแยะออกได้ทั้งความหมายที่กว้างและจำกัดเฉพาะก็ได้

ความหมายที่กว้างนั้นหมายถึงสิ่งใดที่บุคคลสนใจสิ่งนั้นก็เป็นที่บุคคลคิดว่าตนจะได้ประโยชน์ เช่น การที่บุคคลจะฟังและมองหรือจะอ่านสิ่งใดด้วยความสนใจ บุคคลนั้นคาดว่าตนเองจะได้รับประโยชน์จากการฟัง การมอง และอ่าน การกระทำเหล่านั้นเมื่อเกิดขึ้นด้วยความสนใจแล้วก็แสดงว่าบุคคลได้ประโยชน์แล้วในตัว ตัวอย่างเช่น ภาพโฆษณาซึ่งอาจจะมีสภาพประกอบเป็นสตรีสาวสวยในชุดนุ่งน้อยห่มน้อยและมีข้อความโฆษณาสินค้าอยู่ด้วย บุคคลอาจจะมองไปยังภาพสตรีนั้นและคิดว่าตนเองได้ประโยชน์คุ้มอยู่แล้วกับการมองเช่นนั้นโดยไม่จำเป็นต้องอ่านข้อความโฆษณาอื่น ๆ หรือถ้าจะอ่านข้อความโฆษณาก็แสดงว่าบุคคลนั้นหวังจะได้ประโยชน์จากสิ่งทีโฆษณานั้นด้วย

สำหรับในความหมายที่จำกัดเฉพาะนั้น คือ โอกาสหรือความน่าจะเป็นที่จะได้สิ่งตอบแทนหรือรางวัลเช่นการที่กลุ่มการเมืองก็ดี พรรคการเมืองก็ดี หรือรัฐบาลก็ดี มักจะให้ความสนใจก่อนนโยบายหรือภาวะการณ์ใดเป็นพิเศษ โดยมุ่งถึงประโยชน์จากสิ่งนั้นอย่างแน่ชัด แต่บางครั้งสิ่งที่รัฐบาลสนใจและคาดหวังประโยชน์นั้นก็อาจจะไม่ได้ผลเลยเป็นต้น เช่น ญี่ปุ่นโจมตีฐานทัพเพิร์ลฮาเบอร์ ก็ช่วยค่าผลประโยชน์อันยิ่งใหญ่คือชัยชนะต่อสหรัฐอเมริกา แต่ตรงกันข้าม ญี่ปุ่นกลับต้องพ่ายแพ้ในที่สุด

ความหมายของกลุ่มผลประโยชน์

คำว่า กลุ่มผลประโยชน์ (interest groups) กับคำว่ากลุ่มอิทธิพล (pressure groups) เป็นคำที่มักจะใช้ปะปนกัน เนื่องจากมีความหมายใกล้เคียงกัน ความหมายที่แตกต่างกันเกิดจากทัศนคติต่างกัน นักวิชาการแต่ละท่านโดยทั่วไปแล้วยอมรับกันว่า คำทั้งสองคำนี้ อาจใช้ทดแทนได้ในความหมายเดียวกัน

กลุ่มผลประโยชน์นั้นพิจารณาตามหลักความเป็นจริงจากพฤติกรรมแล้ว เป็นการรวมตัวของกลุ่มที่มีผลประโยชน์ร่วมโดยเฉพาะผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ เพราะกลุ่มผลประโยชน์ยึดเอาแนวอาชีพเดียวกันเป็นหลัก เมื่อการรวมตัวกันดำเนินไปไคด้วยก็

การจําคองการที่มีประสิทธิภาพแล้วก็สามารถสร้างพลังกลายเป็นกลุ่มที่มีอิทธิพลและอำนาจ
เหนือรัฐบาลหรือผู้บริหารประเทศนั้นได้พลังที่รวมไปถึงจำนวนสมาชิกที่มากมายของ
กลุ่มควาย

กลุ่มผลประโยชน์ (interest groups) หมายถึงกลุ่มตัวแทนคณาสา
อาชีพและสาขาในสังคมซึ่งมีจำนวนมากและตามความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาซึ่งเป็นที่ยอมรับ
ว่าค่าตอบแทนที่คุ้มกันได้ในความหมายที่เป็นกลุ่มที่คองการรักษากลุ่มผลประโยชน์อย่างใด
อย่างหนึ่งหรือหลาย ๆ อย่าง ดังนี้

interest groups	คือ	กลุ่มผลประโยชน์
pressure groups	คือ	กลุ่มผลักดันหรือกลุ่มอิทธิพล
organized interest	คือ	การรวมกลุ่มของผู้มีผลประโยชน์
lobbies	คือ	กลุ่มแลกเปลี่ยนผลประโยชน์นอกสภาหรือสภาที่สามของสหรัฐอเมริกา
political groups	คือ	กลุ่มการเมือง สโมสรการเมือง
powers groups	คือ	กลุ่มพลังต่างๆ ขบวนการต่างๆ

จุดหมายสำคัญของกลุ่มต่างๆ นี้ก็คือ การป้องกันผลประโยชน์ของกลุ่ม
ซึ่งแบ่งแยกออกตามสาขาสังคม ผลประโยชน์นั้นอาจหมายถึงผลประโยชน์เฉพาะสองกลุ่ม
หรือผลประโยชน์นอกเหนือกลุ่ม คือ ผลประโยชน์ของคนส่วนรวมในสังคม ตลอดจนการมุ่ง
มีอิทธิพลเหนือนโยบายของรัฐบาล

อย่างไรก็ตาม ความหมายของกลุ่มผลประโยชน์นี้มีผู้รู้หลายท่านในเรื่องนี้ก็ได้ให้
คำจำกัดความไว้นานาทัศนะ ดังนี้

International Encyclopedia of The Social Sciences Vol. 7

(U.S.A. : The Macmillan Company, The Free Press, 1972), p.486.

เกรแฮม วูทเทิน (Graham Wotten) แห่งมหาวิทยาลัยทัฟต์ สหรัฐอเมริกา ให้ความเห็นว่า กลุ่มผลประโยชน์ คือ กลุ่มหรือองค์การที่มุ่งแสวงหาอิทธิพลเหนือนโยบายของฝ่ายผู้ปกครองตามวิถีทางที่กลุ่มต้องการโดยมีไค้มุ่งหวังจะเข้าไปเป็นฝ่ายปกครองประเทศเสียเอง^๑

อัลเฟรด เกอ กราเซีย เชื่อว่า กลุ่มผลประโยชน์คือ กลุ่มที่มุ่งเป็นตัวแทนของคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง และมีไค้มุ่งหวังเข้าไปเป็นรัฐบาล^๒

มารริส ดูแวจอร์ (Maurice Duverger) มีความเห็นว่า กลุ่มผลประโยชน์คือกลุ่มที่มุ่งหวังมีอิทธิพลต่อนโยบายของฝ่ายผู้ปกครองส่วนมากมักจะเป็นไปเพื่อผลประโยชน์ของกลุ่มในทางเศรษฐกิจโดยที่กลุ่มจะไม่เข้าร่วมแสวงหาอำนาจรัฐโดยตรงด้วยการจัดตั้งรัฐบาล^๓

เอส. อี. ไฟเนอร์ และ เอ็น. ซี. ฮันท์ (S.E. Finer and N.C. Hunt) ให้ความหมายของกลุ่มผลประโยชน์ว่าเป็นกลุ่มที่รวมตัวกันเพื่อมุ่งมีอิทธิพลต่อฝ่ายรัฐบาลตามผลประโยชน์ของกลุ่มที่จะไค้รับ^๔

^๑Graham Wotten, Interest Groups (Prentice-Hall, Inc., Englewood Cliffs, N.J., 1970), pp. 1-2.

^๒Alfred de Grazia Julius Gould and W.E. Kolb, A Dictionary of The Social Sciences (Free Press of Glencoe), p. 482.

^๓Maurice Duverger, Political Parties translate by Barbara and Robert North (Methuen Co. Ltd., 1972).

^๔S.E. Finer Interest Groups on Four Continents, 237; N.C. "Pressure Groups in the U.S.A.," Occidente, Vol. XII (1956), p. 114.

เดวิด ทรูแมน (David Truman) ลงความเห็นว่าการกลุ่มผลประโยชน์ คือ กลุ่มที่รวมเอาบุคคลที่มีแนวความคิดอย่างเดียวกันไว้ด้วยกัน ๑

ความหมายของกลุ่มผลประโยชน์เท่าที่กล่าวมาทั้งหมดนี้อาจสรุปได้ว่า กลุ่มผลประโยชน์นั้นควรจะหมายถึง กลุ่มที่รวบรวมเอาบุคคลซึ่งมีแนวความคิดในทางเดียวกันไว้ด้วยกัน มีเจตนาแน่วแน่ที่มุ่งหวังการมีอิทธิพลต่อนโยบายสาธารณะ เพื่อประโยชน์ของกลุ่มเป็นสำคัญ และมีใฝ่หวังเพื่อจกตั้งรัฐบาลแต่อย่างใด

จากข้างต้นที่กล่าวมานี้จึงยอมเห็นได้ว่าประเทศที่ปกครองด้วยระบบเสรีประชาธิปไตยนั้น กลุ่มผลประโยชน์ย่อมเป็นกลุ่มที่มีบทบาทในทางการเมืองเกือบจะเท่ากับพรรคการเมือง แต่ก็สามารถแยกแยะความแตกต่างออกมาได้ คือ พรรคการเมืองนั้นมีเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่จะเข้าไปเป็นผู้ใช้อำนาจรัฐ คือ เป็นผู้กุมอำนาจทางการเมือง เหตุนี้บทบาทของพรรคการเมืองจะอยู่ที่การรณรงค์การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรี สมาชิกสภาสูง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การจัดตั้งรัฐบาลรวมทั้งการเลือกตั้งประมุขของรัฐ เช่น ประธานาธิบดี เป็นต้น

ส่วนกลุ่มผลประโยชน์หาได้มีบทบาทโดยตรงในการเข้ามาเป็นผู้ใช้อำนาจรัฐเหมือนเช่นพรรคการเมืองแต่สามารถใช้อิทธิพลบีบบังคับต่อผู้ปกครองหรือกลุ่มผู้บริหารประเทศ คือ คณะรัฐบาลแต่มิได้เข้าไปดำเนินการด้วยตนเอง ดังนั้นหน้าที่หลักของกลุ่มผลประโยชน์จึงเห็นได้อย่างชัดเจนอยู่ ๒ ประการ คือ การใช้อิทธิพลบีบบังคับผู้บริหารประเทศและการรักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์ของกลุ่มตน เช่น สมาคม องค์การ และกลุ่มต่าง ๆ

David Truman, The Governmental Process (New York : Alfred A. Knopf, Inc., 1951), p. 37.

ด้วยเหตุนี้จึงกล่าวนี้ในการศึกษาเรื่องของกลุ่มผลประโยชน์ นอกเหนือจาก การศึกษาในเรื่องของความหมายของกลุ่มผลประโยชน์แล้ว จึงควรที่จะศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างกลุ่มผลประโยชน์กับพรรคการเมืองทุกระบบและบทบาทการดำเนินงานของกลุ่ม ประโยชน์ที่มีต่อรัฐบาลและนโยบายสาธารณะด้วย เพื่อความถูกต้องยิ่งขึ้นในการศึกษา เรื่องของกลุ่มผลประโยชน์

ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มผลประโยชน์กับพรรคการเมืองทุกระบบ

กลุ่มผลประโยชน์นั้นเป็นที่ยอมรับในสังคมเสรีประชาธิปไตยว่าเป็นส่วนหนึ่งที่ ขาดไม่ได้ในระบบการเมืองและการพัฒนาการเมือง พฤติกรรมของกลุ่มผลประโยชน์ จึงขึ้นอยู่กับลักษณะของเงื่อนไขแห่งระบบพรรคการเมือง (party system) เป็นสำคัญ

ความแตกต่างขั้นมูลฐานของหน้าที่ระหว่างพรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ ที่เห็นได้ก็คือ พรรคจะเป็นผู้คัดเลือกแต่งตั้งผู้สมัครรับเลือกตั้งเพื่อตำแหน่งรับผิดชอบในการ บริหารงานสาธารณะท้องถิ่น หรือรับผิดชอบในการปกครองประเทศริเริ่มนโยบายและปฏิบัติ ตามนโยบายสาธารณะในระยะเวลาที่ยังไม่ได้เป็นรัฐบาลก็จะทำหน้าที่เป็นตัวแทนราษฎร

๑๖” ขอเขียนในส่วนนี้ นำมาจาก S.E. Finer, "Interest Groups and The Political Process in Great Britain," in Interest Groups on Four Continents, pp.117-124; Jean Blondel Voters, Parties and Leaders. (Great Britain: Cox Wyman Ltd; 1969), pp.160-161; V.O. Key Jr. Politics, Parties and Pressure Groups. (New York: Thomas Growell Company, 1964), pp.20-127; Hugh A Bone and Austin Ranney, Politics and Voters (New York: McGraw-Hill Book Company Inc., 1976); H.G. Skilling, "Interest Groups and Communist Politics" in H.G. Skilling and F. Griffiths, Interest Groups in Soviet Politics (New Jersey: Princeton University Press, 1971).

อยู่ในสภาท้องถิ่นหรือรัฐสภาตลอดจนให้ความรู้ทางด้านการเมืองแก่ประชาชนในทุกด้าน และทุกสาขาซึ่งเป็นหน้าที่เฉพาะของพรรคการเมืองมีบทบาทของกุ่มผลประโยชน์ กุ่มผลประโยชน์จะเกี่ยวข้องกับแค่เพียงการให้ความช่วยเหลือทางการเงินเพื่อปฏิบัติการบางอย่างเกี่ยวกับการเมืองที่พรรคการเมืองร้องขอ กุ่มผลประโยชน์บางกุ่มนั้น มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดอย่างมากกับพรรคการเมืองใหญ่ ๆ บางพรรคและกุ่มผลประโยชน์ บางกุ่มก็เป็นอิสระไม่ได้ขึ้นอยู่กับพรรคการเมืองหรือแม้แต่จะให้ความช่วยเหลือทางการเงิน หรือการประชาสัมพันธ์อื่นใดโดยมุ่งอยู่แต่เฉพาะการรักษาผลประโยชน์ของกุ่ม อย่างแท้จริง

จึงเห็นได้ว่าความเกี่ยวพันระหว่างกุ่มผลประโยชน์กับพรรคการเมืองนั้นมีอยู่มาก โดยเฉพาะในลักษณะของการพึ่งพาอาศัยกัน กล่าวคือ พรรคการเมืองอาศัยกุ่มผลประโยชน์ บางกุ่มในฐานะที่เป็นองค์การผนวกเพื่อสนับสนุนนโยบายและการดำเนินงานของฝ่ายคน ขณะทีกุ่มผลประโยชน์แม้ไม่ได้เข้ามามีส่วนใดส่วนเสียในการเป็นฝ่ายดำเนินงานแต่ก็มีบทบาทสนับสนุนในหลายกรณีในฐานะเป็นกุ่มผู้เชี่ยวชาญในสาขาอาชีพเฉพาะด้าน โดยเฉพาะในการกำหนดนโยบายสาธารณะของพรรคการเมืองที่โคจรัคตั้งเป็นรัฐบาล

เพื่อเพิ่มความเข้าใจในเรื่องข้างต้นนี้จะได้นำเอากุ่มผลประโยชน์ในระบบ การเมืองต่าง ๆ มาอธิบายประกอบดังต่อไปนี้

๑. กุ่มผลประโยชน์ในระบบการเมือง

ขอเขียนส่วนนี้มาจาก H.G. Skilling "Interest Groups and Communist Politics," in H.G. Skilling and F. Griffiths, Interest Groups in Soviet Politics; Roy Pierce, France Politics and Political Institutions; (New York: Harper and Row Publishers, 1973); William Goodman, The Two-Party System in the United States. (D. Van Nostr and Company Ltd 1960). Joseph Lapalombare and Myron Weiner, Political Parties and Political Development. (Princeton University Press, 1966.).

๑.๑ ในระบบพรรคเดียว

ในรัฐที่มีรูปการปกครองเบ็ดเตล็ดนั้น ระบบพรรคการเมืองจะปรากฏออกมาในลักษณะระบบพรรคเดียว (one-party system) รัฐนั้นได้แก่รัฐที่มีรูปการปกครองตามอุดมการณ์ฟาสซิสต์ คอมมิวนิสต์และนาซี ประชาชนต้องยอมรับ ขอมปฏิบัติตามที่พรรคจะกำหนดวิธีทางให้รัฐจะเข้าควบคุมและจำกัดเสรีภาพในการแลกเปลี่ยนความคิดและโอกาสในการที่ประกอบกิจกรรมทางการเมืองโดยเสรี กลุ่มผลประโยชน์ในรัฐแบบนี้จะต้องเป็นกลุ่มที่สนับสนุนและปฏิบัติตามที่พรรครัฐบาลได้กำหนดแนวทางไว้ เช่นที่ปรากฏในสหภาพโซเวียต หรือในประเทศสังคมนิยมทั้งหลายเป็นอยู่ กลุ่มในสังคมนั้นจะมีได้เพียง ๕ ระดับเท่านั้นที่พอจะจัดได้ว่าเป็นกลุ่มผลประโยชน์บ้างในทางวิชาการ เช่น กลุ่มผู้นำทางการเมือง คณะสมาชิกของโพลิตบูโร (Politburo) กลุ่มต่าง ๆ ของสถาบัน เช่น สหภาพการค้า กลุ่มนายแพทย์และครู กลุ่มชาวนาและกรรมกรฝีมือ และกลุ่มศาสนา

๑.๒ ในระบบหลายพรรค

ความสัมพันธ์ระหว่างพรรคการเมือง กลุ่มผลประโยชน์และรัฐบาลในรัฐที่มีระบุดหลายพรรคในประเทศที่มีรูปการปกครองในระบบรัฐสภา ก่อให้เกิดปัญหาพิเศษขึ้น เช่นในประเทศยุโรปตะวันตกเกือบทุกประเทศจะมีพรรคการเมืองตั้งแต่ ๕ ถึง ๑๒ พรรคขึ้นไป บางพรรคที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองที่รุนแรง การรวมกลุ่มเป็นองค์การของผู้นำแรงงาน ในฐานะของกลุ่มผลประโยชน์ในประเทศอิสราเอลหรือฝรั่งเศสมักจะพบว่า กลุ่มผลประโยชน์ฝ่ายแรงงานมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดกับพรรคคอมมิวนิสต์และพรรคสังคมนิยมลักษณะความเกี่ยวพันของ ๒ องค์การนี้ก็เห็นได้ชัดจากการที่ผู้นำของทั้งกลุ่มผลประโยชน์แรงงานกับผู้นำพรรคคอมมิวนิสต์หรือสังคมนิยมมักจะเป็นบุคคลคนเดียวกัน และการรักษาผลประโยชน์ของกลุ่มธุรกิจ

๑.๓ ในระบบสองพรรค

โดยทั่วไปแล้ว ในรัฐที่มีระบบพรรคการเมือง ๒ พรรคนั้น เป้าหมายในนโยบายสาธารณะมักจะไม่แตกต่างกัน ยกเว้นวิธีการไปสู่เป้าหมายที่ไม่เหมือนกัน

เนื่องจากความแตกต่างในเรื่องนโยบายเศรษฐกิจ วัฒนธรรมและผลประโยชน์ทางการเมืองของพรรคใหญ่สองพรรค ซึ่งสามารถเป็นรัฐบาลได้นั้นแทบจะไม่ปรากฏชัดตัวอย่างระบบสองพรรคในประเทศอังกฤษ ก่อให้เกิดองค์การหรือกลุ่มผลประโยชน์ในทุกระดับทุกด้านของเศรษฐกิจ การรักษานโยบายของรัฐและผลประโยชน์เฉพาะของเอกชนจะเกิดขึ้นโดยผ่านทางรัฐบาลและกลุ่มผลประโยชน์เอกชน กลุ่มผลประโยชน์นี้มักจะเกี่ยวข้องกับกระทรวงที่มีผลโดยตรง เช่น กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงแรงงาน กระทรวงคมนาคม กระทรวงเกษตรและกระทรวงสาธารณสุข เป็นต้น

บางครั้งสมาชิกของกลุ่มผลประโยชน์อาจจะได้รับเลือกตั้งเข้าสู่สภาผู้แทนราษฎร และในทางกลับกัน สมาชิกรัฐสภาอาจได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งกิตติมศักดิ์ ในคณะกรรมการบริหารของกลุ่มผลประโยชน์เป็นลักษณะที่กลุ่มผลประโยชน์และพรรคการเมืองมีความเกี่ยวข้องกันอย่างใกล้ชิด

โดยสรุปในระบบพรรคการเมือง ๒ พรรคนั้น กลุ่มผลประโยชน์เป็นที่ยอมรับว่ามีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในนโยบายสาธารณะโดยผ่านทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ข้าราชการ และพรรคการเมืองเพราะเป้าหมายของการมีบงกชบังคับเพื่อความสำเร็ของ กลุ่มผลประโยชน์ กระทำได้ในระดับ คือ ระดับผู้บริหาร ระดับรัฐสภาและระดับประชาชน

วิธีการดำเนินการของกลุ่มผลประโยชน์

การดำเนินการของกลุ่มผลประโยชน์ เพื่อรักษานโยบายหรือบรรลุเป้าหมายของกลุ่มส่วนใหญ่แล้ว จะเป็นการดำเนินการมีบงกชบังคับทั้งโดยทางตรงและโดยทางอ้อม

ขอเขียนส่วนนี้มาจาก Roy C. Macridis ed., Political Parties Contemporary Trends (Harper and Row, 1967); S.L. Witman and J. J. Whest, Comparative Government (New Jersey: Little Field, Adam and Co., 1959); Zuzene J. Meehan, John P. Roche and Murray S. Siedman, The Dynamics of Modern Government. (McGraw-Hill, 1966); ดร. ชูวงศ์ ฉายะบุตร, หลักพรรคการเมือง (พระนคร : โรงพิมพ์จำลองศิลป์, ๒๕๑๑).

ต่อฝ่ายรัฐบาล เช่น คณะรัฐมนตรี คณะสมาชิกวุฒิสภา และต่อข้าราชการชั้นสูง เพื่อก่อให้เกิดความกดดันไปยังบังคับผู้บริหารรัฐหรือองค์การของรัฐ เป็นต้น

๑. การดำเนินงานต่อฝ่ายรัฐบาลโดยตรง

การดำเนินงานโดยตรงของรัฐของกลุ่มผลประโยชน์ กระทำได้ ๒ วิธี คือ การดำเนินการโดยเปิดเผยและการดำเนินการโดยปกปิด การใช้วิธีการทุจริตและสื่อมวลชนในการสร้างอิทธิพล

การดำเนินการโดยเปิดเผย หมายถึง การดำเนินการใช้อิทธิพลบีบบังคับของกลุ่มผลประโยชน์ต่อรัฐนั้นกระทำโดยเปิดเผยสาธารณะ คือ เปิดโอกาสให้สาธารณชนเข้ามีส่วนร่วมควมการเรียกร้องโดยเปิดเผยถึงข้อเสนองานใจต่าง ๆ ของกลุ่มของรัฐหรือต่อผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมือง ในระยะของการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา หรืออาจกระทำในลักษณะที่ส่งตัวแทนของกลุ่มเข้าไปต่อรองกับกลุ่มสมาชิกวุฒิสภา คณะกรรมาธิการต่างคณะรัฐมนตรีซึ่งเป็นวิธีการที่เปิดเผยที่สุดของกลุ่มผลประโยชน์ที่ใช้อิทธิพลบีบบังคับฝ่ายรัฐบาล

การดำเนินการโดยปกปิด หรือการดำเนินการแบบลับ ๆ วิธีการแรก คือ การให้เงินช่วยเหลือสนับสนุนการเลือกตั้งรวมทั้งการช่วยเหลือทางด้านวัสดุให้แก่พรรคการเมือง ซึ่งเป็นสิ่งที่ได้ปฏิบัติและกำลังปฏิบัติกันอยู่ในประเทศเสรีประชาธิปไตยแบบตะวันตกซึ่งมีระบบทุนนิยมที่เงินเมื่ออิทธิพลที่สำคัญที่สุด แต่เป็นการช่วยเหลือที่ขาดพยานหลักฐานยืนยัน สำหรับการดำเนินการประการต่อมาได้แก่การติดต่อเป็นการส่วนตัวของตัวแทนกลุ่มผลประโยชน์กับสมาชิกวุฒิสภากับคณะรัฐมนตรีหรือผู้ที่คือนักบริหารระดับสูงของรัฐบาล

การใช้วิธีการทุจริตและข่าวสารในการสร้างอิทธิพล การใช้วิธีการทุจริตสร้างอิทธิพลหรือคอร์ปชั่นกระทำโดยหลายแบบ เช่น การซื้อคะแนนเสียง ซื้อตัวสมาชิกวุฒิสภาการเชิญไปรับประทานอาหารค่าการเดินทางไปพักผ่อน การมอบของขวัญชิ้นเล็กจนถึงชิ้นใหญ่ การเข้าไปทำความรู้จักกับผู้มีอำนาจในบ้านเมืองเท่าที่จะมีโอกาสทำให้ตัวแทนกลุ่มผลประโยชน์เหล่านั้นเมื่ออิทธิพลขึ้น โดยเฉพาะการให้เงินสนับสนุนแก่พรรคการเมืองในการเลือกตั้ง

สำหรับการใช้ข่าวสารสร้างอิทธิพลมีบับังคับฝ่ายรัฐบาล หมายถึง การที่สมาชิก
รัฐสภาผู้ใดต้องการทราบข้อมูลเกี่ยวกับกิจการอุตสาหกรรมก็จะได้รับการสนองตอบจาก
เจ้าของกิจการนั้น ซึ่งในทางปฏิบัติแล้วข่าวสารเหล่านี้อาจจะได้รับการคัดเลือกเฉพาะ
ส่วนที่เป็นประโยชน์แก่ฝ่ายตนเท่ากับเป็นการบีบบังคับให้ทางอ้อมต่อฝ่ายรัฐบาล

๒. การใช้อิทธิพลต่อสาธารณะทางอ้อม

กลุ่มผลประโยชน์ที่สามารถใช้อิทธิพลมีบับังคับรัฐบาลโดยทางอ้อมได้ คือ
การโน้มน้าวชักจูงใจหรือโฆษณาชวนเชื่อและวิธีการรุนแรง

การโน้มน้าวชักจูงใจหรือการโฆษณาชวนเชื่อ กระทำได้ด้วยการออกข่าว
หรือให้ข่าวที่บิดเบือนเข้าข้างฝ่ายตนต่อฝ่ายรัฐบาล และสาธารณะชนวิธีการดังกล่าวนี้
กระทำได้โดย ๒ ทาง คือ ทางแรก กลุ่มผลประโยชน์จะกระทำต่อสมาชิกของกลุ่มเอง
ซึ่งได้ผลดีมากในกลุ่มใหม่ ๆ เช่น สหภาพแรงงาน องค์การเกษตรกร สมาคมนักธุรกิจ
ทางที่สอง กระทำโดยกลุ่มผลประโยชน์ทั้งมวลชนและชนชั้นที่กระทำต่อฝ่ายรัฐบาลและต่อ
สาธารณะโดยหน้าหนังสือพิมพ์เพื่อประโยชน์ของกลุ่มเองเป็นสำคัญ

การใช้วิธีรุนแรง โดยปกติแล้ววิธีการเช่นนี้หาใช่เป็นวิธีการของกลุ่ม
ผลประโยชน์เสียเลยที่เดียว แต่ในทางปฏิบัติมีกลุ่มผลประโยชน์บางกลุ่มร่วมมือในการ
ใช้วิธีการสร้างอิทธิพลด้วยวิธีรุนแรงหรือบางกลุ่มก็มีความเชื่อมั่นว่า วิธีการรุนแรง
เป็นวิธีการที่ถูกต้องเป็นวิธีการหลักของกลุ่มในการดึงกุมมหาชนให้คล้อยตามกลุ่ม
เพื่อมีบับังคับรัฐบาล เช่น การปิดกั้นการจราจร การปิดถนนหนทาง การนัดหยุดงานหรือ
การงกไปออกเสียงเลือกตั้ง (boycott) เป็นต้น

บทสรุป

กลุ่มผลประโยชน์มีบทบาทมากในยุคปัจจุบันนี้เกือบทุกประเทศมีกลุ่มผลประโยชน์ และมีบทบาทเสมือนเป็นตัวแทนกลุ่มอาชีพ โครงสร้างของกลุ่มผลประโยชน์อาจจะต่างกัน ทั้งนี้ก็สุดแต่ความสามารถของบุคคลที่มีแนวความคิดเห็นเดียวกันหรือมีผลประโยชน์ร่วมกัน ได้มากน้อยแค่ไหน การใช้อิทธิพลของกลุ่มเหล่านี้ก็ขึ้นอยู่กับระบบการเมืองของแต่ละประเทศเป็นสำคัญ ถ้าระบบการเมืองเปิดช่องให้กลุ่มผลประโยชน์ใช้อิทธิพลได้ กลุ่มผลประโยชน์ก็จะมีความบทบาทมาก

โดยทั่วไปแล้วกลุ่มผลประโยชน์มีความสำคัญในทางการเมืองตรงที่สามารถรวบรวมประชาชนเป็นปีกแฉก ตลอดจนเป็นกลไกที่กระตุ้นให้บุคคลใกล้ชิดสำนักถึงประโยชน์ เป็นพลังที่ก่อให้เกิดการแข่งขันที่จะรักษาผลประโยชน์ซึ่งช่วยทำให้เกิดความสำนึกทางการเมืองและการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองติดตามโดยประชาชนมีบทบาทผ่านทางกลุ่มผลประโยชน์นั่นเอง.